

Dr. Varga Judit

PPP: Volt. Van. Lesz?

Napjainkban a kialakult közszolgáltatások iránti igény továbbra is fennáll, ehhez társulnak azonban a színvonal, az ellátás javításával kapcsolatos további elvárások. Azonban ezeket a kormányzatok a korábbi eszközkészletük, jogintézményeik útján nem képesek a megváltozott gazdasági, társadalmi környezetben biztosítani. Új megoldásokra van szükség. A fenti kihívásokra adott válaszként több másik eszközzel egyetemben megjelent, elsőként az angolszász országokban, egy jogintézmény, amelyet Public Private Partnership-nek (PPP) neveztek, azaz a köz- és magánszféra közötti együttműködés.

A jogintézmény nemzetközi vonatkozásai is roppant érdekesek és hasznos következtetések levonását jelentenek, azonban a területi korlátok miatt, valamint a napi aktualitások okán is az elkövetkezőkben a magyar szabályozásra térnek ki.

Mi is az a PPP?

Az egykor Magyarországon működő PPP Tárcaközi Bizottság jelentése szerint: „A „Public Private Partnership” (PPP), azaz a köz- és magánszféra partnersége az állam és magánszféra olyan fejlesztési, beruházási együttműködési formáját jelenti, amelyben a felek a közszolgáltatás nyújtásának felelősségét és kockázatát közösen viselik. A PPP egy hosszú távú kölcsönös előnyökkel járó szerződéses üzleti megállapodás, amely a gazdaságilag indokolt, a közfeladat-ellátáshoz szükséges infrastruktúra-fejlesztési projektek egyik gazdaságos megvalósulási formája.”¹

A definícióból látszik, hogy mely az a jellemvonása ezeknek a megállapodásoknak, amely elválasztja a PPP szerződéseket a klasszikus értelemben vett, vagy hagyományosnak is nevezett állami beruházásoktól. E sajátosság, hogy a szerződéses partnerek osztoznak a felelősségben és a kötelezettségben. Az EUROSTAT határozatában került rögzítésre, hogy mely feltételek fennállása esetén lehet egy kontraktust PPP-nek tekinteni. Az ehhez szükséges követelmények a következők:

- 1) A magántársaság viselje az építési kockázatot, valamint
- 2) a magánfelet terhelje az eszköz rendelkezésre-állási kockázatának, illetve a keresleti kockázatnak legalább egyike.²

Azért jó, ha egy szerződést az Európai Unió említett szerve PPP formában megvalósuló beruházásnak minősít, mert így az a költségvetésben nem jelenik meg a maga egészében, így jelentős mértékben csökkenti az államháztartási kiadások körét. Teszi mindezt úgy, hogy a társadalmi igények, szükségletek kielégítésére szolgáló projekt megvalósul.

Kiemelést érdemel, hogy a PPP a „közfeladat-ellátáshoz szükséges infrastruktúra-fejlesztési projektek egyik gazdaságos megvalósulási formája”. Azaz egy a sok közül, csupán alternatíva, amely akkor szabad, hogy alkalmazásra kerüljön, ha az tényleg a leggazdaságosabb, összehasonlítva más módszerekkel. E megoldási forma alkalmazása nem lehet öncélú. Pusztán nemzetközi trendek szolgálékú követése nem elfogadható motiváció, lévén közigazgatási szerződésről, a „köz” pénzének felhasználásáról, illetve társadalmi feladatellátásról szó.³ Ám pont amiatt, hogy államháztartási bevételekkel való gazdálkodásra kerül sor, kötelesség számba venni a megvalósítás lehetséges alternatíváit, és azok közül a leghatékonyabbat és leggazdaságosabbat kiválasztani. A megvalósítás módjai közötti mérlegelés során a PPP is megvizsgálható, mint lehetőség.

1 Gazdasági és Közlekedés Minisztérium: Jelentés a PPP Tárcaközi Bizottság 2007. évi működéséről, Budapest, 2008., 3. o. (forrás: nfm.gov.hu, letöltés ideje: 2010. nov. 4.)

2 Karakas-Leiner-Percze-Wagner: PPP-kézikönyv: A köz- és magánszféra sikeres együttműködése, Komáromi Nyomda és Kiadó Kft., Budapest, 2004., 57. o.

3 Horváth M. Tamás: Közmenedzsment, Dialóg Campus Kiadó, Budapest-Pécs, 2005. 123-133. o.

Mely esetekben érdemes PPP konstrukciót alkalmazni és milyen előnyöket remélhetünk e megoldástól?

Az elején érdemes rögzíteni, hogy azokon a területeken van értelme a PPP-modellt igénybe venni, ahol a célzott feladatot a magánszféra hatékonyabban, magasabb színvonalon képes megvalósítani, mint az állam.⁴ Mindenképp olyan feladat ellátásáról van szó, amelyhez fűződik valamiféle társadalmi érdek. Az állam részvételi indoka az, hogy a kérdéses teendő közfeladat, melynek finanszírozása komoly anyagi terhet jelent. A források nehéz előteremtése okán pedig elmaradnak ezek a befektetések, vagy elhúzódik a feladat megvalósítása, esetleg az eszközök avulása gyors ütemű.

Különösen az alpinfrastruktúra területén, úgymint vasúti, közúti vagy közműberuházások; az egészségügyi beruházások körében; oktatási, kulturális, valamint szociális beruházások területén; a különböző büntetés-végrehajtási intézmények finanszírozásakor alkalmazzák, de a sportlétesítmények és a honvédelmi beruházások között is vannak ilyen formában megvalósuló projektek.⁵

Számos előnyös hatása lehet a magánszféra bevonásának, és a kockázatok megosztása folytán érdekelté tételének. Úgymint:⁶

- a befektetés nagyobb költséghatékonysággal járhat,
- az állam rendelkezésére álló források kiegészülnek a magánszféra anyagi eszközeivel,
- a magánszektor által birtokolt szaktudás, hozzáértés, innovatív megoldások felhasználása,
- az állami kockázat csökkenthető,
- a beruházás nem egy összegben terheli meg a költségvetést, de a projekt azonnal megvalósul,
- az állam előre kalkulálhat a magánszektor által nyújtott szolgáltatás díjaival, tehát kiadásait megtervezheti.

A magánszereplők számára is előnyös lehet az állammal való együttműködés, hisz

- a piaci kockázatok csökkenthetők (pl. A megrendelt szolgáltatásnak valószínűleg lesz kereslete, hisz társadalmi igény húzódik mögötte. Gondolhatunk a kedvező hitelkonstrukciókra is, amit az állami részvétel okán a bankok szívesen garantálnak. stb.)
- az állam jó adós, fizetési kötelezettségeit nagy valószínűséggel teljesíti,
- nemcsak a magánszféra alanyainak oldalán halmozódott fel szaktudás az évek folyamán, ugyanez igaz a közszektorra, különösen, ami a nagy ellátórendszereket illeti.⁷

PPP Magyarországon: a „volt” dimenziója – PPP 2003-2009 között

Az következő rész megírása során a mára már megszűnt PPP Tárcaközi Bizottság (továbbiakban PPP TB) jelentéseiben foglaltakra támaszkodom.⁸ Az említett Bizottságot egy kormányhatározat hozta létre 2003-ben.⁹ E szervnek véleményezési jogkört szántak eredetileg, mindenfajta kötelezettség nélkül. A Tárcaközi Bizottság 2003-2007 között hat tagból állt. A tagjai a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium, a Pénzügyminisztérium, az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium, a Miniszterelnöki Hivatal, a Központi Statisztikai Hivatal és a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség képviselői voltak, illetve egy megbízott elnök állt az élén. 2008-ban a tagok száma egy fővel bővült. Ez lényegi változást nem jelentet, mivel létszámnövekedés a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium kettéválása miatt következett be. Innentől kezdve a Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium és a Közlekedés, Hírközlési és Energiaügyi Minisztérium képviseltette magát egy-egy fővel. Tagjai és elnöke nem részesültek az itt ellátott tevékenységükért javadalmazásban, e feladatokat egyéb munkaköri és szakfeladataik mellett, külön díjazás nélkül látták el. Felmerül a kérdés, hogy mennyire voltak motiválva a tagok a Bizottság keretében végzett feladatok ellátásában? Valószínűleg lett volna igény arra, hogy a PPP Tárcaközi Bizottságban főállásban foglalkoztatott elemek kapjanak helyet, tekintettel arra, hogy az ellátandó feladatok köre és mennyisége is nőtt a szerv működése alatt. A kezdeti véleményezési funkciók bővültek, hisz megjelent a projektelőkészítés, a megvalósult

4 Lehmann Marianna: A Public-Private Partnership alkalmazásának jelentősége és elszámolása az uniós módszertanban in: Simon István (szerk.) Tanulmányok Nagy Tibor tiszteletére, Szent István Társulat az Apostoli Szentszék Könyvkiadója, Budapest, 2009., 117. o.

5 Báger-Hamza-Kovács: A köz- és magánszféra együttműködésével kapcsolatos nemzetközi és hazai tapasztalatok, Állami Számvevőszék Fejlesztési és Módszertani Intézet, Budapest, 2007., 37. o.

6 Gazdasági és Közlekedési Minisztérium: Jelentés A PPP Tárcaközi Bizottság 2003-2006. évi működéséről, Budapest, 2007., 2. o. (forrás: nfm.gov.hu, letöltés ideje: 2010. nov. 4.)

7 Lehmann Marianna: A Public-Private Partnership alkalmazásának jelentősége és elszámolása az uniós módszertanban in: Simon István (szerk.) Tanulmányok Nagy Tibor tiszteletére, Szent István Társulat az Apostoli Szentszék Könyvkiadója, Budapest, 2009., 119-120. o.

8 Gazdasági és Közlekedési Minisztérium: Jelentés a PPP Tárcaközi Bizottság 2003-2006. évi működéséről, Budapest, 2007.

Gazdasági és Közlekedési Minisztérium: Jelentés a PPP Tárcaközi Bizottság 2007. évi működéséről, Budapest, 2008.

Közlekedési, Hírközlési és Energiaügyi Minisztérium: Jelentés a PPP Tárcaközi Bizottság 2008. évi működéséről, Budapest, 2009.

9 Az állami és a magánszektor közötti fejlesztési, illetve szolgáltatási együttműködés újszerű formáinak alkalmazásáról szóló 2098/2003. (V. 29.) Korm. határozat.

konstrukciók monitoringja, amely feladatok a PPP formában megvalósuló befektetések számának növekedésével egyre súlyosabb munkaterhet róttak a szervezetre, miközben megmaradtak olyan funkciók, melyek teljesítését folyamatosan elvárták a Tárcaközi Bizottságtól, úgymint: PPP-vel kapcsolatos információ, kommunikáció, szakmai ismeretanyag bővítése, fejlesztése stb. E munkaterhen vajmi keveset enyhíthetett a PPP TB mellett működő titkárság, mely az adminisztratív feladatokat látta el, úgy hogy 2003-2006 között két munkatárssal rendelkezett, akik minisztériumi feladatkörük mellett látták el itteni munkájukat.

Véleményem szerint szükség volt egy szervezetre, mely átfogóan foglalkozott a PPP konstrukciókkal, azok minden fázisával. Indokolt lett volna, ha az említett intézmény még inkább szakmai, mintsem politikai. Egy kormányzattól független apparátus felállítása több szempontból is előnyös lett volna, de főleg azért, mert hosszú távú állami/önkormányzati kötelezettségvállalást jelent a PPP, mely számos kormányzati ciklust átível. A szakmaiság biztosította volna azt az állandót, amely feltétlen szükséges az ilyen hosszú távra tervezett projektekhez, mert azok nem válhatnak a ciklikus pártpolitikai csatározások áldozatává. Az időben későbbi végrehajtó hatalom nem söpörheti le a korábbi intézkedéseit az asztalról anélkül, hogy komoly következményei lennének. A PPP konstrukció egy szerződés, így a *pacta sunt servanda* elvének érvényesülnie kell akkor is, ha a megállapodás egyik oldalán egy közhatalommal rendelkező szereplő foglal helyet. A szakmaiság, a függetlenség és a kormányzati autonómia ésszerű korlátok közé szorítása elősegíti a kiszámíthatóságot, amely a gazdasági szféra részvételének alapja. Miért szerződne egy magánszereplő olyan valakivel, aki mindenfajta következmény nélkül módosíthatja döntését, és kötelezettségvállalásától elállhat?

A PPP TB fennállása alatt nem rendelkezett olyan eszközzel, mely éremi lett volna. Véleményének figyelembe vétele nem volt kötelező, ám érdemes lett volna. Az Állami Számvevőszék, illetve az EUROSTAT által lefolytatott vizsgálatokon feltárt hiányosságok sok esetben nem következtek volna be, ha orvosolták volna időben a PPP TB által jelzett hiányosságokat. A hiányosságok orvoslásának elmaradásai közül a legszembetűnőbb, és legnagyobb anyagi vonzatú, amikor az említett intézmény a Művészetek Palotájával kapcsolatos beruházást államháztartást terhelő tételnek minősített, és nem ismert el PPP-nek. A 2008-as évre vonatkozó jelentésből kiolvasható, hogy valószínűleg elkerülhető lett volna az említett következmény, ha figyelembe vették volna a Tárcaközi Bizottság véleményét, vagy mozgásteret adtak volna számára a problémák kezelése kapcsán. Ez utóbbi álláspontom szerint akkor lenne elfogadható, és a hatalmi ágak elosztása szempontjából védhető, ha a PPP TB-t függetlenítették volna a kormányzattól, s így a végrehajtó hatalomtól.

2003-2009 közötti időszakban ilyen formában megvalósított beruházások változatosak. Említhető például a Művészetek Palotája, a különböző autópályák, az universitas program keretében épült kollégiumok, börtönök vagy az egyes sportlétesítmények. Költségigényüket tekintve az említett beruházások igen különbözőek. A legnagyobb tételt az autópályák jelentik, a legkisebbeket az egyes sportlétesítmények. A Tárcaközi Bizottság működése során levonta azt a következtetést, hogy az egyes PPP projektek gazdaságosan csak nagy méretben, vagy csomagban bonyolíthatók le. A csomagban történő lebonyolítás lehetővé teszi, hogy a kisebb értékű beruházások elérjék a kritikus 4 millió EUR, azaz az 1 milliárd Ft-os szintet, amely esetén már a PPP modell gazdaságos alkalmazása elképzelhető. A csomagba foglalás azonban csak teljesen azonos projektdokumentáció és szerződés esetén lehetséges.

Érdekes megvizsgálni, hogy mekkora keretet szabtak a PPP formában megvalósuló kötelezettségvállalások maximumául, azaz mennyi pénzből gazdálkodhatott az állam a PPP-k kapcsán. Mivel hosszú távú kötelezettségvállalásról van szó ezért évekre előre rögzítésre kellene kerülnie annak a limitnek, melyből az állammal szerződő magánfélnek járó ellenértéket megfizeti a közszektor, ehhez képest azonban mindig csak az adott évi költségvetési törvény tartalmazta az említett összeghatárt. 2007-ben az állami kötelezettségvállaláshoz kapcsolódó éves kifizetések maximális értéke a központi költségvetés bevételi főösszegének 2%-ban volt meghatározva, amely 150 milliárd Ft-ot jelentett. 2007-ben éves szinten azonban ebből a 150 Mrd Ft-ból mindössze 54,59 Mrd Ft-ot használtak fel, és a meglévő kötelezettségekkel számolva 2010-re is évi 67 Mrd Ft-ot költött volna az állam e projektek finanszírozására.^{10,11}

2008-ban növelték a keretet, költségvetési bevétel főösszegének 3%-ban határozva azt meg. Forintban kifejezve ez 200 Mrd Ft-ot jelentett. A Pénzügy Minisztérium nyilvántartása szerint a PPP projektekre kiadott pénzek csupán a rendelkezésre álló keret 47%-át kötötték le. Szabadon hagyva a limitből még 53%-ot.¹² 2009-ben a rendelkezésre álló limit már 249 Mrd Ft-ot tesz ki. Az üzemelő PPP-k ennek a keretnek is csak töredékét emésztették fel,

10 A hitelválság nem volt előre kalkulálva a 67 Mrd Ft-ban. A válsággal nem lehet előre számítani.

11 Gazdasági és Közlekedési Minisztérium: Jelentés a PPP Tárcaközi Bizottság 2003-2006. évi működéséről, Budapest, 2007., 12. o. (forrás: nfm.gov.hu, letöltés ideje: 2010. nov. 4.)

12 Gazdasági és Közlekedési Minisztérium: Jelentés a PPP Tárcaközi Bizottság 2007. évi működéséről, Budapest, 2008., 4-6. o. (forrás: nfm.gov.hu, letöltés ideje: 2010. nov. 4.)

mintegy 76 Mrd Ft-ot.¹³ Érdemes rögzíteni, hogy újabb beruházások mindig csak a még szabad, le nem kötött, erre szánt pénzek erejéig volt lehetséges. A szabad keret mértékét a Pénzügy Minisztérium a Magyar Államkincstár nyilvántartása alapján állapította meg. Ezekre lehetett pályázni.

Az előzőekből látszik, hogy a PPP formátumban megvalósított beruházásokra szánt keret folyamatosan emelkedett, mely növekedés nem annak tudható be, hogy az aktuális szerződési ellenértékeket nem fedezte volna a rögzített előirányzat. Egyszerűen csak arról, hogy egyre több és több befektetést kívánt ilyen formában megvalósítani az akkori kormányzat, ezzel determinálva, korlátozva az utána következő tevékenységét, hisz ez így felvállalt kötelezettséget, szolgáltatási díjakat fizetni kell a szerződés futamideje alatt, amely idő számos politikai ciklust átível.

A hosszú távú kötelezettségvállalás és a magyar költségvetési tervezés között húzódik egy igen erős ellentét. A több évre vállalt állami kötelezettségvállalás, és az éves költségvetés nem, vagy nehezen egyeztethető össze. A költségvetés az Országgyűlés fogadja el ugyan, de elkészítője a Kormány lesz, az ő politikáját, célkitűzéseit tartalmazza, igazán tág mozgásteret biztosítva számára. A többéves tervezés vajon kivitelezhető lenne a magyar rendszerben? Elfogadná-e egy kormányzat, hogy a korábbi által felvállalt kötelezettségeket teljesíti a jövőben? Egyáltalán milyen jellegű kötelezettségeket lehetne felvállalni, amelyek időtől, pártállástól függetlenül mindenki számára elfogadható? Létezik ilyen? Mindenesetre tény, hogy ha nincsenek ilyen feladatok, célok, amelyek mellett hosszú távon el lehet kötelezni magukat/magunkat, az beláthatatlan gazdasági, társadalmi következményekkel jár, ezzel együtt a PPP forma alkalmazását is lehetetlenné teszi Magyarországon.

PPP Magyarországon: a „van” dimenziója – napjaink

A PPP Tárcaközi Bizottság már nem létezik. A kormány 2009. október 1-jével hatályon kívül helyezte a 2028/2007. (II. 28.) Korm. határozatát, s ez a Tárcaközi Bizottság felszámolásával volt egyenértékű. A megszüntetett szerv feladatait a Pénzügyminisztérium vette át, a döntés indokolásában az államigazgatási feladatok egyszerűsítésének célját jelölték meg.¹⁴ Ezzel gyakorlatilag az egyetlen szakmaiságot képviselő intézményt kiiktattak a PPP-re vonatkozó eljárásból. Innentől kezdve már nem csak a végső döntés, hanem a beruházással kapcsolatos álláspontok kialakítása is az aktuális végrehajtó hatalmi csúcshatalmává lett.

2010-ben teljes fordulat következett be. A tárgyalat szerződéses forma kormányzati támogatása megszűnt, ellenben felállításra került a Nemzeti Fejlesztési Minisztériumon belül a Kiemelt állami szerződéseket és támogatásokat vizsgáló államtitkárság. Az államtitkárság legfőbb feladata ellenőrzések végzése a célból, hogy hosszabb távon is biztosítva legyen az állam igényérvényesítése, a magánpartnerek kockázatvállalása a PPP, a privatizációs és kiemelt stratégiai ügyekben. Felülvizsgálja az említett szerződéseket, ki kívánja szűrni az állam számára előnytelen, nem gazdaságos vállalásokat, a szolgáltatók valódi teljesítésének és a költségek arányosságának megteremtését tűzve zászlajára.¹⁵

Egyelőre nem jelentek meg még eredmények a végzett ellenőrzésekről. A Magyar Televízió Az Este című műsorában készült riport Hegmanné Nemes Sárával a PPP felügyeleti államtitkár asszonnyal, mely beszélgetés alkalmával elhangzott, hogy a PPP konstrukciók fognak leállni, nem a beruházások.¹⁶ Ez számos kérdést vet fel. Ha a PPP konstrukció szűnik meg és nem a beruházás, akkor azokat valahonnan finanszíroznia kell, ám a PPP formátum épp azért kerül alkalmazásra, mert az állam nem rendelkezik ezen projektek megvalósításához kellő mennyiségű eszközzel. Akkor a PPP konstrukciók felszámolása tényleg a legmegfelelőbb lépés, tekintve hogy a hiányzó források fedezésének megmaradó alternatíva újabb hitelfelvétel, mely az államadósságot gyarapítja? A PPP forma megszüntetése szerződésről lévén szó további költségvonzattal is járhat. A kontraktusok módosítása, megszüntetése vagy felbontása esetén a szerződő felek komoly anyagi eszközökkel szokták biztosítani érdekeiket, miért lenne ez másként egy közigazgatási szerződés esetén? Ez tovább emeli a hagyományos állami beruházásra való átállás költségeit. Nem beszélve a maastrichti kritériumoknak való megfelelésről, hisz ha nem PPP a megvalósítás formája, akkor a beruházást államháztartási kiadásokat növelő tételekként kell számba venni.

13 Közlekedési és Hírközlési Minisztérium: Jelentés a PPP Tárcaközi Bizottság 2008. évi működéséről, Budapest, 2009., 9. o. (forrás: nfm.gov.hu, letöltés ideje: 2010. nov. 4.)

14 Forrás: <https://hirkozpont.magyarorszag.hu/hirek/ppp20090917.html> letöltés ideje: 2010. okt. 1.

15 Forrás: http://www.nfm.gov.hu/feladataink/kiem_allami letöltés ideje: 2010. nov. 2.

16 Forrás: http://premier.mtv.hu/Hirek/2010/07/30/09/Egyelore_nem_epul_tobb_autopalya.aspx Az Este 2010. júl. 30. letöltés időpontja: 2010. okt. 18.

További változás az Áht. módosítása,¹⁷ melynek értelmében a PPP keretében megvalósuló projekteket teljes értékét költségként kell elszámolni már a beruházás kezdetén, és majd az aktiválástól számítva évente, időarányos részletekben költségvetési bevételként. Ezzel a megoldással az a probléma, hogy így a 2010. január elsejét követően megkötésre kerülő PPP megállapodásokban nem lesz lehetőség kihasználni e konstrukció nagy előnyét. Azt, hogy a beruházás költségeit időben elhúzódva lehet elszámolni. Ilyen körülmények között az állam érdekelt-sége a PPP szerződések megkötésében tetemesen lecsökken, hisz költségvetési hiánycsökkentő tulajdonsága nem jelentkezik a jövőben. A feladathoz szükséges eszközöket teljes összegben kell kiadásként elszámolni.

Záró gondolatok

A PPP is, ahogy minden új jogintézmény alkalmazása, amely más jogi kultúrák terméke nehézséggel és fejtöréssel jár. Ráadásul ez egy hosszú távra szóló együttműködést jelent a köz- és a magánszféra alanyai között, így az első végleges eredmények, következtetések levonására még várunk kell. A folyamatos figyelemmel kísérése e projekteknek addig is számos információval szolgálhatna. Ezt az ellenőrzést, a magánszféra által nyújtott szolgáltatásokba való betekintést, a monitoringot támogatni érdemes. A végső következtetések levonása azonban elhamarkodott volna, tekintve, hogy a futamidők idusán sem járunk.

Ám ha mindenképpen ragaszkodni kívánunk a PPP vonatkozó értékítéletek alkotásához, akkor semmi esetre sem feledkezzünk meg olyan tényezőket figyelembe venni, mint:

- Ez egy hosszú távra létrejött együttműködés a közszereplő és a magánszereplő között, amelyből következik, hogy az évek során számos gazdasági, politikai, társadalmi változás bekövetkezhet, amellyel a szerződések aláírásakor nem számoltak, nem számolhattak. (pl. 2008-as hitelválság).
- A PPP közigazgatási szerződés, melyben a közjogi és magánjogi elemek speciális módon keverednek egymással, de alapvetően a mellérendeltség jellemzi őket, így a kiszámíthatóságot is garantálni kell az államnak, mivel e tényező nélkül feltételezhetően nem lenne magánpartnere az ilyen jellegű szerződéses megállapodásokban.
- Tekintettel kell lenni a volt szocialista országok helyzetét. pl.: az államadóság magas szintjét, a korlátozott gazdasági lehetőségeket stb.
- Valamint az se árt számításba venni, hogy a PPP felfogható egy speciális hitelnek is, amit az állam/önkormányzat a magánszféra alanyaitól vesz igénybe, s mint minden hitel, ez sem ingyenes. Szükségszerűen drágább, mint a hagyományos állami beruházás keretében megvalósuló befektetések. Az államnak is terveznie kell terveznie kell, hogy a rendelkezésre álló forrásainak mekkora részét kívánja „törlesztésre” fordítani. Ez a körülmény és a hosszú lejárat valamilyen szintű együttműködést igényel az egymást váltó kormányzatok között.

Álláspontom szerint a PPP számos lehetőséget rejt magában. Egy ilyen konstrukció, mely a korábban tárgyalt lehetséges előnyöket magában hordozza, kategorikus elutasítása elhamarkodott döntés volna. Átfogó, szakszerű vizsgálatok lefolytatása után, valamint az első projektek végső eredményeiből levonható következtetések már megfelelő alapul szolgálhatnak e jogintézmény jövőjére vonatkozó szakmai álláspont(ok) kialakítására.

¹⁷ Az államháztartásról szóló törvény (1992. évi XXXVIII. tv.) 8§:

„(6) Amennyiben gazdálkodó szervezet a Magyar Állammal vagy önkormányzattal kötött, legalább 5 év lejáratú szerződés keretében beruházást hajt végre annak érdekében, hogy a létrehozott eszköz felhasználásával szolgáltatást nyújtson, akkor

a) a beruházás számviteli aktiválásakor a szerződésben nevesített eszköz értékét költségvetési kiadásként el kell számolni;
 b) az eszköz a) pont szerint költségvetési kiadásként elszámolt értékét az aktiválás évétől kezdve a szerződés hátralévő futamideje alatt évenként időarányos részletekben költségvetési bevételként el kell számolni;
 c) amennyiben a szerződés a szerződés szerinti határidő előtt megszűnik, akkor a megszűnésekor a b) pont szerint még el nem számolt részt egy összegben bevételként el kell számolni.”

„(9) A (6)-(8) bekezdésben foglaltakat a 2010. január 1-jét követően megkötött szerződések esetén kell alkalmazni.”